

Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2022-63

24.1.2022

Ørskog Sparebank

Innskudd

Oppsigelse av konto – formidling til pengespill uten tillatelse i Norge – mange transaksjoner fra Norsk Tipping – Bitcoin – advarsler fra banken – vesentlig mislighold – oppsigelsestid – finansavtaleloven § 21.

Klager mottok henvendelser fra banken i forbindelse med oppfølgingen av kundeforholdet. Han ble opplyst om at han ikke kunne benytte kontoen til pengespill som ikke hadde godkjenning i Norge, og ikke transaksjoner hvor det var vanskelig å spore transaksjonene. Bankens anså at klager ikke etterlevde pålegget om endring av bruk og sa opp kundeforholdet. Klager mente det ikke var grunnlag for oppsigelse. Banken fikk medhold.

Saksfremstilling

Klager fyller ut mottatt egenerklæring i forbindelse med en alminnelig kundekontroll og opplyser om at han kjøper Bitcoin med ca. kr 200 000 pr. år.

Banken kontakter kunden pr. telefon og opplyser om at hans bruk av kontoen er i strid med det banken kan akseptere. Klager skal, ifølge fremlagt notat etter samtale den 15.3.21, ha opplyst at han ville benytte en annen bank til spill- og gambling relaterte transaksjoner i fremtiden.

Den 30.3.21 ble det gjennomført flere transaksjoner til brukerstedet Quickbit.com fra klagers konto. Den 6.4.21 ble det overført mange transaksjoner fra Norsk Tipping.

Banken sendte en e-post til klager den 6.4.21, hvor den minnet om den tidligere samtalen. Bankens viste til at det hadde vært et stort antall transaksjoner til Norsk Tipping og også et større beløp til Quickbit.com. Klager ble bedt om å dokumentere nærmere dersom sistnevnte var en transaksjon som ikke gjaldt spill eller kjøp av Bitcoin. Bankens viste videre til at klager månedlig betalte et stort antall gebyrer til banken for transaksjoner i forbindelse med spill, og at dette ikke var bærekraftig bruk av bankens tjenester.

Det kom ingen tilbakemelding fra klager, og oppsigelse i medhold av finansavtalel. § 24 annet ledd ble sendt ut den 27.4.21. Bankens ba i brevet om at klager opplyste om ny bankforbindelse innen 10.5.21. Den opplyste også om at klager kunne få gjenåpne en konto med begrenset bruksmulighet.

Klager klaget på avgjørelsen den 10.5.21. Klager viste til at det hverken var faktisk eller rettslig grunnlag for oppsigelsen. Bankens ba så i brev datert 21.5.21 om dokumentasjon for opprinnelsen til midlene knyttet til enkelte transaksjoner. Svar fra klager sendes banken den 22.6.21. Bankens var ikke fornøyd med alle svarene og opprettholdt oppsigelsen i brev av 29.6.21. Det ble vist til at kontoen ble benyttet i strid med det bankens hadde anledning til å bistå med, samt at bankens ikke var i stand til å gjennomføre tilfredsstillende kundetiltak. Den viste til at bankens opprettholdt sin beslutning om avslutning av kundeforholdet slik tidligere varslet.

Klager har anført at oppsigelsen fra banken ikke er rettmessig. Han har besvart de spørsmål banken har stilt i forbindelse med sin kundekontroll. Videre har banken selv opplyst at det er greit å kjøpe Bitcoin ect. til under kr 10 000, og kan ikke da samtidig gjøre dette gjeldende ovenfor ham som oppsigelsesgrunn. Mange transaksjoner på konto gir heller ikke grunnlag for oppsigelse. Når det gjaldt den aktuelle forskriften, er det banken, og ikke kunden, denne gjelder for. Denne gir ikke grunnlag for oppsigelse.

Banken har anført at det grunnlag for oppsigelse av kundeforholdet i dette tilfelle, jf. kontoavtalens del C pkt. 32–33. Klager har, til tross for flere advarsler, ikke forholdt seg til bankens retningslinjer om bruk av kontoen. Banken er, ved forskrift om forbud mot spillformidling § 4 først og annet ledd, ilagt et forbud mot betalingsformidling til pengespill uten norsk tillatelse. Kortholder ble derfor bedt om å stoppe med den typen aktivitet. Videre har ikke klager svart tilfredsstillende på bankens spørsmål og får dermed ikke gjennomført tilstrekkelig kundekontroll etter hvitvaskingsregelverket. Det foreligger således også grunnlag for oppsigelse i medhold av hvitvaskingsloven § 24.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Hovedspørsmålet i saken er om kontohaverens bruk av konto til pengespill uten norsk tillatelse kunne gi banken rett til å si opp kontoavtalen i medhold av finansavtaleloven (av 1999) § 21 første eller andre ledd. Også andre forhold enn pengespill uten norsk tillatelse er omtalt i sakens dokumenter, herunder transaksjoner mellom klageren og Norsk Tipping. Nemnda vil nevne at disse står i en annen stilling enn betalinger til og fra utenlandske spillselskaper, eventuelt gjennom mellomledd. Videre er kjøp av kryptovaluta og regelverket om hvitvasking trukket inn i saken. Nemnda vil bemerke at særlig sistnevnte kan være aktuelt som grunnlag for oppsigelse av konto. Ut fra det resultat nemnda er kommet til når det gjelder sakens hovedspørsmål, finner nemnda at det ikke er nødvendig å gå inn på hvitvasking, og heller ikke på eventuelle problemer knyttet til handel med kryptovaluta.

Utenlandske pengespill uten norsk tillatelse driver ulovlig etter norsk rett når de retter sin virksomhet mot personer i Norge. Dette følger av lov om pengespill av 1992 § 2 første ledd og lov om lotterier av 1995 § 11. Det er forbudt for norske banker å formidle innsats og gevinster mellom kunder i Norge og pengespill uten norsk tillatelse. Også dette følger av lov om pengespill § 2 første ledd og av lov om lotterier § 11. Forbudet er nærmere regulert i forskrift om forbud mot betalingsformidling for pengespill som ikke har norsk tillatelse (FOR-2010-02-19-184). Forbudet gjelder generelt, og er ikke begrenset til formidling til og fra utenlandske aktører som er omfattet av individuelle vedtak truffet av Lotteritilsynet i medhold av forskriften.

Det er ikke forbudt for personer i Norge å delta i pengespill med selskaper uten norsk tillatelse.

Banken forklarer at klageren 15.3.21 ble varslet muntlig om at bruk av klagerens konto til transaksjoner til og fra utenlandske spillside ikke er akseptabelt for banken. I e-post til klageren 6.4.21 er det først og fremst antall transaksjoner på kontoen og betalinger fra Norsk Tipping som omtales, men også andre spillrelaterte transaksjoner nevnes. Banken kaller selv e-posten en "advarsel" og konkluderer med at den måtte vurdere å avslutte kundeforholdet om ikke bruken av kontoen ble endret. Banken opplyser at det deretter var ytterligere transaksjoner som gjaldt pengespill i utenlandsk selskap. Fortsatt bruk av kontoen til utenlandske pengespill etter bankens advarsel er for øvrig ikke bestridt av klageren. Banken sa opp kontoavtalen 27.4.21 med 14 dagers frist for klageren til å oppgi ny bankforbindelse. Begrunnelsen for oppsigelsen er at "kontoen brukes til ulovlig formidling av gevinst fra pengespill på nett". Banken viser i oppsigelsen til finansavtalel. § 21 andre ledd om vesentlig mislighold. Etter at klageren 10.5.21 protesterte på oppsigelsen, ba banken i brev 21.5.21 om ytterligere dokumentasjon "[f]or å avgjøre saken

endelig". Den dokumentasjonen banken ba om, gjaldt midlenes opprinnelse knyttet til fem angitte transaksjoner på klagerens konto i banken. Klagerens svar 22.6.21 viser, slik nemnda forstår dokumentasjonen, at flere av transaksjonene gjaldt midler med opprinnelse hos utenlandsk spillerselskap. Oppsigelsen ble opprettholdt av banken 29.6.21.

Nemnda ser det slik at en norsk bank må kunne kreve av sine kunder at de avstår fra bruk av konto til transaksjoner som det er forbudt for banken å medvirke til. Dersom kunden til tross for advarsel fra bankens side fortsetter å bruke kontoen til pengespill uten norsk tillatelse, vil det vanligvis foreligge saklig grunn for oppsigelse av kontoavtalen etter § 21 første ledd. Oppsigelse etter denne bestemmelsen skal være begrunnet og skje med to måneders varsel. Kontoavtalen kan etter § 21 andre ledd avsluttes uten frist ved vesentlig mislighold av kontoavtalen fra kundens side. Som allerede nevnt, er det denne bestemmelsen banken viser til i sin oppsigelse 27.4.21.

Til tross for dette vil nemnda vurdere oppsigelsen opp mot § 21 første ledd om saklig grunn. Oppsigelsen er begrunnet slik det kreves etter denne bestemmelsen. Nemnda konstaterer videre at oppsigelsen ikke ble satt i verk etter 14 dager som fastsatt i oppsigelsen. Avslutning av kontoen ble gjennomført i slutten av juni 2021, etter nærmere undersøkelser som viste spillrelaterte transaksjoner, og ny beslutning fra bankens side om å opprettholde oppsigelsen. Selv om bankens forutgående advarsel i e-post 6.4.21 ikke var tydelig innrettet mot utenlandske pengespill, og selv om oppsigelsen 27.4.21 ikke oppfylte lovens krav om to måneders frist, finner nemnda i lys av utviklingen etter den opprinnelige oppsigelsen under tvil å kunne konkludere med at kontoen er gyldig sagt opp fra bankens side etter § 21 første ledd.

Nemnda finner ikke grunn til å gå nærmere inn på spørsmålet om det foreligger et vesentlig mislighold som kunne gi banken grunnlag for avslutning av kontoen med umiddelbar virkning etter § 21 andre ledd.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Banken gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Knut Bjerve (selskapsrepresentant) og Kristoffer Sørli (forbrukerrepresentant).